

СФЕРА ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Оксана Ковальчин

студентка

Науковий керівник: Олена Валігун

викладач

Львівського професійного коледжу

готельно-туристичного та ресторанного сервісу

Сьогодні сфера послуг є однією з найперспективніших і швидкозростаючих галузей економіки. В Україні ринок послуг сформовано відповідно до вимог централізованої, планової економічної системи, і тривалий час ринок послуг фінансувала держава за залишковим принципом. Після здобуття незалежності країна успадкувала добру структуру ринку послуг, де основним органом надання відповідних послуг населенню є державні професійні підприємства – «Дім побуту», ЖКГ тощо. Ринок послуг повністю монополізувала держава, а надання різноманітних послуг населенню не має високої репутації. Заробітна плата працівників цієї галузі нижча, ніж у основних галузях народного господарства, тому найліпші спеціалісти зазвичай не залишаються в галузі.

Зростаюча роль ринку послуг у світовій економіці характеризує підвищене зацікавлення вчених-економістів до теоретичних і практичних аспектів розвитку сфери послуг. В Україні сьогодні існує незначна кількість досліджень та публікацій щодо проблем становлення й перспектив розвитку сфери послуг. Серед українських і закордонних учених увагу до проведення таких наукових досліджень приділяють В. Апопій, І. Бойко, Т. Бушменко, М. Окландер, Р. Заблодська, А. Войчак, Є. Голубков, та інші. З огляду на неповноту охоплення цих наукових питань можна стверджувати про важливість і перспективність дослідження ролі та тенденцій розвитку сфери послуг в економіці України.

Сьогодні ресторанний ринок в Україні перебуває не в найліпшому стані. Фінансова криза передусім негативно вплинула на представників середнього класу – основних відвідувачів піцерій, кав'ярень, барів. До фінансової кризи український ресторанний ринок зростав завдяки закладам нижнього та середнього цінових сегментів. Кількість таких ресторанів щороку збільшувалася на 20–30 %. Однак наприкінці 2008 р. недорогі заклади під кризовим тиском почали закриватися. Найменше криза вплинула на приміські ресторани великих міст, які, незважаючи на явне посилення конкуренції, продовжують бути надзвичайно ефективними. У передмістях мегаполісів відкривають ресторани середнього й високого цінових сегментів [1].

У такому ж стані і ринок корпоративного страхування. Криза 2009 року спричинила його перерозподіл. Щоб дозволити компаніям і надалі страхувати своїх працівників, страховики планують знизити вартість полісів, зменшити покриття та запропонувати додаткові послуги. Експерти вказують на дві причини падіння. Основною причиною є загальне зниження кількості китайських працівників та їхніх робочих місць, що автоматично втрачають страхування життя, яке оплачують підприємства. Друга причина зниження страхування – абсолютна економія, якою користується майже вся українська промисловість. Очікується, що корпоративний ринок скоротиться, і страховики почнуть перерозподіляти свої баланси. Навіть тепер більшість з них відмовляються зосереджуватися на конкретній галузі і орієнтуються на нових клієнтів, їх приваблюють перевірені методи, головним з яких є економіка. За найоптимістичнішими прогнозами, страховики охоплять до 80% підприємств, які ще не відмовилися від продовження полісів, за песимістичними – 40- 50% підприємств [2].

Перспективним вважають розвиток лізингової, франчайзингової та консалтингової діяльності в Україні. Останніми роками через появу нових форм соціального забезпечення значно розширилося коло потенційних споживачів соціальних послуг. Проте сучасний рівень розвитку системи соціальних послуг, якість і вид послуг, послуг, що надаються населенню, значно відстає від потреб людей. Отож можна сказати, що надання соціальних послуг є перспективним і водночас таким, що зникає, видом послуг.

Дещо обмеженою вважають частка України й у міжнародній торгівлі послугами. Відношення між експортом та імпортом послуг України становить 64,47 % – 35,53 %. Водночас у країні є потенціал для розвитку міжнародної торгівлі послугами [3]. Зокрема, розвиток науки, технологій і висококваліфікована робоча сила – необхідні передумови для динамічного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, програмного забезпечення, електронної й мобільної торгівлі, які ґрунтуються на Інтернеті, що може відіграти роль «локомотиву розвитку», тобто простимулювати розвиток усієї національної економіки, забезпечити міцні конкурентні переваги на світових ринках. Слід також використати вигідне геоекономічне положення країни для розвитку транспортної інфраструктури. Слід зауважити, що розвиток експорту послуг України має стійку тенденцію до зростання не тільки в абсолютному вимірі, а й у відносних показниках. В економіці України вже набули розвитку такі види послуг: транспорт, торгівля, туризм, страхові, фінансові, ділові, послуги з ремонту [4].

Для подальшого розвитку сфери послуг необхідним є виконання комплексу взаємоузгоджених завдань: формування сприятливих умов для підприємницької діяльності у секторі послуг; створення економічного та правового середовища; удосконалення дії механізму місцевого самоврядування; залучення громади до активної участі у визначенні пріоритетних напрямів зростання ринку послуг; створення реальних можливостей кожному підприємству для доступу до виробничих, матеріально-технічних та фінансових ресурсів; подальший розвиток комерційної системи інформаційного забезпечення підприємницької діяльності; застосування механізму партнерства для стимулювання розвитку перспективних видів діяльності у сфері послуг; здійснення заходів у галузі інвестиційної політики та сприяння інноваційному інвестуванню підприємств; підтримка в перспективі на відповідній науковій основі розвитку мережеских та кластерних структур безпосередньо сервісного характеру (транспортно-логістичні, туристично-рекреаційні, культурно-розважальні). Для України актуальним є прискорений розвиток і експорт туристичних, фінансових, ділових, науково-дослідних, будівельних послуг. Ця

сфера зовнішньоекономічної діяльності є важливим потенціалом для збільшення експорту країни і тому заслуговує пріоритетної уваги.

Список використаних джерел

1. Герасимчук В. Г. Міжнародна економіка : навч. посіб. / В. Г. Герасимчук, С. В. Войткл. – Київ : Знання, 2009. – 302 с.
2. Данилишин Б. М. Сфера та ринок послуг у контексті соціальної модифікації суспільства / Б. М. Данилишин, В. І. Куценко, Я. В. Остафійчук. – Київ : Ніч лава, 2005. – 328 с.
3. Козик В. В. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : практикум / В. В. Козик, Л. А. Панкова, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак. – Київ : Вікар, 2006. – 589 с.
4. Сфера услуг: менеджмент : учеб. пособие / кол. авт. ; под ред. Т. Д. Бурменко. – Москва : КНОРУС, 2007. – 416 с.